

Helge Markussens translokationstale

Taler

Helge Markussen
Rektor på Viborg
Katedralskole

Dato

27. juni 2014

Sted

Viborg Katedralskole

Kære Studenter

Et kæmpestort tillykke til jer alle sammen med jeres eksamen. I har haft 3 år på Viborg Katedralskole med masser af lektier, gruppearbejde, fremlæggelser og afleveringsopgaver. Masser af dage med 5 moduler – nogen gange sågar om fredagen, det kan godt være lang tid uden Facebook. I har haft den særlige udfordring af at have nogle af timerne her og andre på Mercantec, så I skulle leve med to skolekulturer og en masse transport mellem skolerne. Men fælles for jer alle er, at nu er I nået i mål, I har taget jeres studentereksamen og tillykke med det.

Jeg synes også, at I det meste af tiden har set glade ud, når jeg har mødt jer på gangene, til fællestimer, på kollegiet, til fodboldstævne eller i onsdags til studenterfesten, så jeg tror og håber, at I har haft 3 gode år på VK.

Nu skal I til at bestemme jer for, hvilken retning jeres tilværelse skal tage. Det er en stor beslutning. Samfundet gør det ikke let for jer, I bliver fortalt fra mange sider, hvor vigtigt det er, at I går hurtigt i gang, og at I vælger det rigtige fra starten af. Det er imidlertid ikke så klart, hvad det rigtige er. Jeg vil nu prøve at berolige jer lidt, der er mange veje til det gode liv og mange måder at gøre nytte på og I har heldigvis et rigtig godt udgangspunkt.

Forfatteren og religionshistorikeren Vilhelm Grønbech har skrevet: *"Vi har intet andet at gøre, end at sætte vort væsen ind i det nu, som er os beredt, tage imod de forudsætninger, som fortiden har skabt uden at spørge os om vort ønske, og så til gengæld forme en skæbne for dem, der skal komme efter os."*

Grønbech siger, at vi må tage imod de forudsætninger som fortiden har skabt. Det vil jeg bruge som afsæt for at dvæle lidt ved historien og give lidt eksempler på hvordan fortiden kan sætte rammer for den tid der kommer efter. Jeg vil starte med at kigge 150 år tilbage og herefter se lidt på den nyere historie og overveje, hvad det kan betyde for jer.

Den 18. april i år var det 150 år siden slaget ved Dybbøl, dvs. det er i år 150 år siden Danmarks store nederlag til Preussen, hvor den danske stat blev reduceret med en tredjedel af sit territorium og to femtedele af sin befolkning. Nederlaget betød ikke bare tab af mennesker, værdier og landområder, det betød også noget for mentaliteten. Nederlaget i 1864 blev helt afgørende for den nationale selvforståelse. Den gav danskerne et mindreværds kompleks, vi kunne ikke længere spise kirsebær med de store. Nederlaget og truslen fra naboen mod syd resulterede i en stærk nationalfølelse.

Er vi fortsat præget af ånden fra 1864? På nogle punkter måske, men på andre punkter er vi bestemt kommet videre. Nationalfølelse kan være farlig, når den benyttes til at skærpe modsætninger mellem lande og til at lukke os om os selv. Nationalfølelsen kan også være noget positivt, når det fx drejer sig om sportsbegivenheder, det betyder noget for os, at Caroline Wozniacki, Tom Kristensen og Kevin Magnussen er danskere. At Wozniacki har polske rødder og både hun og mange andre danske sportsfolk bor i udlandet betyder ikke noget. Indenfor sportens verden er nationalfølelse og patriotisme noget positivt, der kan være med til at samle nationen uden at vi lukker os om os selv. Lige nu er det fodbold-VM vi kan samles om som nation – endda selvom Danmark ikke deltager. Alligevel kan det skubbe andre ting i baggrunden – gad vide om ikke det har kunnet forstyrre eksamenslæsningen;-)

Politisk kan nationalfølelse let udvikle sig til nationalisme, og så kan det blive rigtig farligt – ikke mindst for et lille land som Danmark. Håbet og vejen væk fra ånden fra 1864 er at fokusere på, at vi i dag lever i en global verden. Vi kan godt som borgere på den globale scene hæve blikket og glemme janteloven. Pyt med landets størrelse, internationalt er vi et land som man regner med og som man gerne samarbejder med, den lille grimme ælling er blevet til en flot svane. Danskere kan sagtens spise kirsebær med de største.

Nu vil jeg springe helt frem til 2008. Den vestlige verden har lige været igennem en ny krise, finanskrisen som startede med at en af verdens allerstørste banker –

amerikanske Lehmann Brothers gik konkurs i september 2008. Finanskrisen har en helt anden karakter end nederlaget ved Dybbøl – bl.a. er det en global krise. Er vi på vej ud af krisen eller står vi fortsat midt i den, det er vanskeligt at afgøre på nuværende tidspunkt, men når I om 50 år sidder som jubilarer herovre til venstre, så kender I svaret – hvis I da så kan huske det;-)

Lige nu står I og skal ud i verden, og så kan man selvfølgelig godt være bekymret for den nuværende økonomiske krises betydningen for jeres fremtid. I stedet for at betragte finanskrisen med ængstelse og bekymring vil jeg anbefale jer at se det som en udfordring, der kan løses.

Regionsrådsformand Bent Hansen sagde i 2009, at "*Dagens samfundsmæssige udfordringer er morgendagens forretningsområder*". Man kan sige, at det er at gøre en dyd ud af nødvendigheden, men jeg synes, det er en sund måde at forholde sig til vanskeligheder og udfordringer på. Dagens samfundsmæssige udfordringer er morgendagens forretningsområder. Enrico Dalgas er kendt for sin tilplantning af heden i årene efter nederlaget i 1864 og han tilskrives æren for at have sagt "hvad udad tabes skal indad vindes". Det er også et udtryk for at dagens samfundsmæssige udfordringer er morgendagens forretningsområder. Det var også sådan Danmark tænkte, da vi ovenpå forskellige energikriser satsede hårdt på vedvarende energi og bæredygtighed. I dag har Danmark mange arbejdspladser og store eksportindtægter på baggrund af vedvarende energi og grøn teknologi.

De eftervirkninger af finanskrisen, som I kommer til at opleve er: Reforme og effektivisering overalt i uddannelsessystemet og på arbejdsmarkedet. Ingen kan være i tvivl om at det private arbejdsmarked er mærket af krisen. Virksomheder er lukket og de som stadig er på markedet har måttet effektivisere for at reducere omkostninger. Ungdomsarbejdsløsheden er steget siden 2008 og gjort det sværere for jer at få et job efter gymnasiet, hvis I skal have et sabbatår. Men ungdomsarbejdsløsheden i 2014 er mindre end ungdomsarbejdsløsheden 2013, det går den rigtige vej.

Hele uddannelsessystemet er i gang med reformer og effektiviseringer, tag fx Århus Universitet, de har lige afskediget 350 ansatte. Eller tag seminarierne, der skal uddanne folkeskolelærere og pædagoger til den nye folkeskolereform og nye overenskomst. Tag ingeniøruddannelserne, der skal uddanne til et mindre og mere effektivt erhvervsliv o.s.v. Globaliseringen spiller også ind i forbindelse

med uddannelse. Pisa undersøgelse er en del af baggrunden for folkeskolereformen. Universiteterne er optaget af ranking i forhold til øvrige universiteter i verden. Tidligere var der en naturlig rækkefølge folkeskole – gymnasium – universitet – og så var der stor sandsynlighed for at man endte som offentlig embedsmand. Hvilket betød at hver enkelt led vidste hvad de skulle uddanne til og som elev og studerende vidste man hvad der var målet. Den velkendte rækkefølge er nu erstattet af folkeskole – gymnasium – videregående uddannelse – det kan være universitet – og internationalt arbejdsmarked. Med det resultat, at alle led i kæden er mere usikre på hvad de skal levere og hvad succeskriteriet er, da slutmålet er mere ukendt og mere diffust. Det er en del af forklaringen på at I har oplevet tværfaglige forløb såsom almen studieforbereelse, der nok for nyligt har givet anledning til panderynker og urolig nattesøvn;-) De gamle fagligheder er under opbrud både hvad angår indhold, omfang, organisering. Alle offentlige institutioner skal levere konkurrencedygtige velfærdsydelser, der kan stå mål på den globale scene.

Kommer I til at mærke det, når I skal studere? Både ja og nej. Der er helt sikkert meget, der er ændret. Men I har jo ikke gået på uddannelsen tidligere og har ikke noget at sammenligne med. I kommer ind i uddannelsen som den er nu – og godt for det. I kan ikke få det uddannelsessystem tilbage, der eksisterede sidste år, men I har allertidens mulighed for at få noget godt ud af det uddannelsessystem, der er der nu. Globaliseringen gør også, at det er lettere at studere i udlandet end det nogensinde har været.

Jeg har talt en del om historiens betydning for jeres fremtid. Formålet har ikke været at opfordre jer til at styre jeres liv ved primært at kigge i bagspejlet. Formålet har heller ikke været at opfordre jer til at kæmpe for at genskabe forholdene fra i går, det er kontraproduktivt. Vi kommer ikke tilbage til der, hvor vi var før finanskrisen. Nej mit formål har været at fokusere på, at historien sætter rammebetingelser for livet. Det er det, jeg mener med, at dagens udfordringer kan blive morgendagens forretningsområder. Hvis man kan se udfordringerne, så kan man også arbejde konstruktivt og fremadrettet med dem og blive en del af løsningen. Det er en opfordring til ikke at sætte sig passivt og bekymret ned og spørge om der er lys for enden af tunnelen, men i stedet aktivt sørge for, at der bliver lys.

Jeres årgang har ved adskillige lejligheder vist, at I kan skabe lys. I er kreative, innovative og gode til at samarbejde. I har vist at I kan skabe gode løsninger ved

at kombinere de evner. Her tænker jeg fx på, det er jeres årgang som skabte 1. generation af TV OnSpot. Det er jeres årgang som har skabt Grøn VK og sat fokus på bæredygtighed og genbrug. Et konkret eksempel herpå var loppemarkedet i november, hvor hele førstesalen var fyldt med tøj – sådan et kollegieværelse på 10 kvadratmeter kan rumme meget.

Det er også jeres årgang, der har sørget for musik på toiletterne.

I har fået ideen til og har været med til at indføre aktivitetsdagen og studieretningsdagen.

Det er ikke jeres årgang, der har skabt gallafesten, men I har flyttet den til skolen. Det at afholde Gallafesten her på skolen, der foruden tålmodighed med ens dansepartner;-) også krævede samarbejde på tværs af klasserne, mellem lærere og elever og teknisk administrativt personale. Resultatet blev særdeles godt, det var en meget smuk dag.

Jeres årgang har også været helt centrale i årets musical "Hus på hæld", det var en fornøjelse at følge jeres ihærdige indsats i øveweekenderne og se hvordan I knoklede, grinte, diskuterede, lavede lektier i øvepauserne, spiste pizza, og drak en eller øl eller to, da succesen var hjemme.

Igennem de initiativer og mange andre større og mindre tiltag hvoraf de fleste er dokumenteret på skolens hjemmeside, har I vist eksempler på jeres styrker. Ved siden af de meget synlige fælles initiativer har I præsteret en lang række flotte individuelle faglige resultater, så jeg nu snart kan overrække jer jeres velfortjente studenterekskensbeviser. Og med dem i hånden og med de kompetencer som følger med og med jeres evner i det hele taget, har I alle forudsætninger for at studere videre og tage aktivt del i arbejdslivet til gavn for jer selv, for samfundet og os alle sammen.

Jeg vil slutte med et citat af den berømte dirigent Herbert von Karajan, han har engang sagt: *"Musik skal ikke blot klinge skønt, musikernes ansigter skal også være lykkelige."*

Som jeg sagde i indledningen har jeres ansigter for det meste set glade ud i de tre år I har gået her – Og det har jeg været rigtig glad for. Jeg håber det må fortsætte

og jeg vil ønske jer alt mulig held og lykke fremover.

Med disse ord dimitterer jeg jer som studenter fra VK 2014.

Kilde

Manuskript modtaget fra taler

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

Translokations-/dimissionstale

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/helge-markussens-translokationstale-2014>